

Invasiva ogräsarter – ett gissel inom växtodlingen

Nyländsk Bondedag

19.11.2024

Jasmin Isotupa

NSL Försök

Nylands
Svenska
Lantbrukssällskap

Innehåll

- Hönshirs
- Kavelhirs
- Svinamarant
- Renkavle

Hönshirs – rikkakananhirssi – *Echinochloa crus-galli* (1)

- Ettårigt gräsogräs, sprids med frön
- Blomställningen är vippor, upprepat förgrenade, färgen varierar
- En planta kan producera flera tusen frön
 - Fröna kan överleva i jorden många år
 - Fröna gror i översta jordlagret (cirka 2 cm djup)
 - Optimal temperatur för groningen är 13-30 °C
- Bladen är långa, hårlösa, sträva, utan snärp. Den centrala bladnerven kan vara ljus
- Stråna är platta vid basen

Hönshirs (2)

Hönshirs (3)

- Sprids :
 - Med utsädesfrön, foder
 - Med maskiner
 - Via stallgödsel
 - Via djur, fåglar
 - Översvämningar
- Hönshirsens gror allt tidigare
 - De första plantorna observerades i Västankvarn: 28.5.2024, 8.6.2023, 10.6.2022
- Grodde i flera etapper under säsongen 2024
 - Bilden har tagits 1.7.2024

Bekämpning av hönshirs

- Förebyggande av spridning
 - Odlingshygien
- Mekanisk bekämpning
 - Handplockning
- Kemisk bekämpning
 - Obs. bildar lätt resistens mot herbicider
- Granska dina åkrar och kolla bekämpningens effektivitet

Kavelhirs – viherpantaheinä – *Setaria viridis* (1)

- Ettårigt gräsogräs, sprids med frön
- Ett ickeförgrenat ax, oftast grönt
- En planta kan producera t.o.m. tusentals frön
 - Fröna kan överleva i jorden många år
 - Fröna gror i cirka 1-2 cm djup, men groningen är möjligt även i 10 cm djup
 - Optimal temperatur för groningen är 20-35 °C, men groningen kan börja vid 10 °C
- Bladen är breda, jämnt avsmalnande, istället för snärp en hårrand

Kavelhirs (2)

Kavelhirs (3)

- Sprids :
 - Med utsädesfrön
 - Med maskiner
 - Via stallgödsel
 - Via djur, fåglar
 - Översvämningar
- Första besöket på försöksplatsen 4.6.2024 och kavelhirsens var i BBCH 10-21 så de största plantorna hade grott redan i slutet av maj
- Grodde i flera etapper under säsongen 2024
 - Bilden är tagen 3.7.2024

Bekämpning av kavelhirs

- Förebyggande av spridning
 - Odlingshygien
- Mekanisk bekämpning
 - Handplockning
- Kemisk bekämpning
 - Obs. bildar lätt resistens mot herbicider
- Granska dina åkrar och kolla bekämpningens effektivitet

Svinamarant – viherrevonhätä – *Amaranthus retroflexus* (1)

- Ettårigt fröogräs
- De översta blomställningarna bildar ett konformat ax
- En planta kan producera flera tusen frön
 - Fröna kan överleva i jorden många år
 - Fröna gror på cirka 1-3 cm djup
 - Optimal temperatur för groning är 25-35 °C, men groning kan börja i 5 °C
- Bladen är breda, gröna med röd skiftning, har nedsjunkna bladnerver och är skrynkliga och håriga

Svinamarant (2)

- Ackumulerar nitrat och kan leda till nitratförgiftning hos nötkreatur
- Förekommer sporadiskt i Finland
- Kan vara många groningsperioder under säsongen
- Sprids :
 - Med utsädesfrön
 - Med maskiner
 - Via djur, fåglar
 - Via stallgödsel
 - Översvämningar

Bekämpning av svinamarant

- Förebyggande av spridning
 - Odlingshygien
- Mekanisk bekämpning
 - Handplockning
- Kemisk bekämpning
 - Obs. bildar lätt resistens mot herbicider
- Granska dina åkrar och kolla bekämpningens effektivitet

Renkavle – rikkapuntarpää – *Alopecurus myosuroides* (1)

- Ettårigt gräsogräs, sprids med frön
 - Gror också på hösten
- Smalt och cylindriskt axliknande vippa, ljusgrön eller blågrön
- En planta kan producera från ett tiotal till tusentals frön
 - Fröna kan överleva i jorden många år, men grobarheten går ned betydligt
 - Fröna gror i översta jordlagret (cirka 5 cm djup)
 - Optimal temperatur för groning är 15-25 °C
- Bladen är gröna, snärp finns, sträva blad utan hår

Renkavle

- Orsakar problem, speciellt i höstgrödor
- Förekommer sporadiskt i Finland, ej ännu i skadlig omfattning
- T.ex. problem i England, orsaker bakom problemet:
 1. Arealen av höstgrödor har ökat
 2. Tidig höstsådd
 3. Minskad plöjning
 4. Herbicidresistens
- Sprids t.ex. med utsädesfrön, via halm, med maskiner och med jord

Bekämpning av renkavle

- Förebyggande av spridning
 - Odlingshygien
- Kemisk bekämpning
 - Bildar lätt resistens mot herbicider och det har blivit problem i många länder
- Utnyttja andra bekämpningsmetoder tillsammans med kemisk bekämpning
 - Försenad sådd av höstgrödor
 - Högre planttäthet, konkurrenskraftiga sorter
 - Vårgrödor
- Granska dina åkrar och kolla bekämpningens effektivitet

Sammandrag

- Producerar en hel del frön
 - Förhållanden påverkar till plantstorleken och fröproduktionen
 - Frön kan överleva i jorden i många år, men grobarheten minskar betydligt
- Drar nytta av varm väderlek
- Många är C4 växter
 - Hönshirs, kavelhirs och svinamarant
- Sprids på liknande sätt
- Det finns inte bara ett råd med vilket man kan kontrollera problemogräsen
- Det är viktigt att man är noggrann med förebyggande av spridning och kollar bekämpningens effektivitet

Nylands
Svenska
Lantbrukssällskap

Elisabetsgatan 21B 8
00170 Helsingfors
Kansli/växel: 09-1351244
e-post: info@nsl.fi
www.nsl.fi

Tack!

